

Bağımsız Denetime Tabi Reel Sektör İşletmelerine İlişkin Temel Göstergeler 2019 Dönemi

İçindekiler

1. Özet	1
2. Açıklamalar	2
a. Sektörler Hakkında Bilgiler	2
b. Oranlara İlişkin Bilgiler	2
3. Yetkilendirme Analizi	3
a. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Sayısal Değişim)	3
b. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Yetki Alanları Bakımından)	3
c. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (İllere Göre Dağılım)	4
d. Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından)	4
e. Bağımsız Denetçi Analizi Analizi (Sayısal Değişim)	5
f. Bağımsız Denetçi Analizi (Yetki Alanları Bakımından)	5
g. Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Sayısal Değişim)	6
h. Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından)	6
4. Likidite Analizi	7
5. Karlılık Analizi	8
6. Finansal Yapı Analizi	9
7. Seçilmiş Bilanço Büyüklükleri	10
8. Aktif Büyüklüğü ve GSYİH	12

ÖZET

Bu raporda bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler ve denetimi üstlenen bağımsız denetçiler hakkında analizler ile bağımsız denetime tabi reel sektör işletmelerine ait temel göstergelere yer verilmektedir.

Raporun “Yetkilendirme Analizi” başlıklı kısmında:

- Bağımsız denetim kuruluşlarının sayısına, yetki alanlarına, illere göre dağılımına ve denetim kadrosuna
- Bağımsız denetçilerin sayısına ve yetki alanlarına
- Denetimi üstlenen bağımsız denetçilerin sayısına ve denetim kadrosuna

ilişkin bilgiler aktarılmaktadır.

Bu raporda yapılan analizlerde Kurumumuz Elektronik Finansal Raporlama Sisteminde (EFR) yer alan veriler esas alınmıştır. Söz konusu sistem, bağımsız denetime tabi olan şirketlerin verilerini içermektedir. 2019 yılı için sisteme verisi girilen şirket sayısı 8.198'dir. Bu şirketlerden 5.002'sinin geçerli finansal raporlama çerçevesi TFRS iken, 3.196'sınıninki ise BOBİ FRS'dir. 2020 yılı itibarıyla bağımsız denetime tabi şirket sayısı (fonlar hariç) 8.671'dir. Bu rakama ulaşırken yapılan hesaplamalarda şirketin, varsa bağlı ortaklık ve iştirakleri dikkate alınmamıştır. Yine hesaplamada, ihtiyari veya ilgili mevzuat gereği bağımsız denetim yaptıran şirketler hariç tutulmuştur.

EFR sistemine veri girişi yapan şirketlerin faaliyet gösterdiği sektörler toplamda 22 adettir. Finans ve sigorta sektörü hariç tüm sektörlerin aktif büyüklüğüne göre %88'ini, hasılat büyüklüğüne göre ise %93'ünü oluşturan sektörler;

- İmalat,
- Ulaştırma ve depolama,
- Toptan ve perakende ticaret (Ticaret),
- İnşaat ile
- Mesleki, bilimsel ve teknik (MBT) faaliyetlerden

oluşmaktadır. Bu 5 sektörün tüm sektörleri temsil kabiliyeti, söz konusu yüksek oranlara ulaştığından likidite, karlılık ve finansal yapı analizlerinde salt mezkûr 5 sektörün verileri esas alınmıştır.

AÇIKLAMALAR

SEKTÖRLER HAKKINDA BİLGİLER

İmalat: Söz konusu sektör; gıda, içecek, tütün, tekstil ve giyim eşyası gibi ürünlerin imal edildiği alt sektörlerden oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 1.562'dir.

Ulaştırma ve Depolama: Bu ana sektörün alt sektörleri; kara yolu taşımacılığı, boru hattı taşımacılığı, su yolu taşımacılığı, hava yolu taşımacılığı, taşımacılık için depolama ve destekleyici faaliyetler ile posta ve kurye faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 168'dir.

Ticaret: Bu ana sektörün alt sektörleri; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı, toptan ticaret (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç), perakende ticaretten (motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç) oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 1.076'dır.

İnşaat: Sektör; bina inşaatı, bina dışı yapıların inşaatı ve özel inşaat faaliyetleri (yıkım ve şantiyenin hazırlanması, elektrik ve sıhhi tesisat gibi) alt sektörlerinden oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 248'dir.

MBT: Bu ana sektörün alt sektörleri;

- hukuk ve muhasebe faaliyetleri,
- idare merkezi ve idari danışmanlık faaliyetleri,
- mimarlık ve mühendislik faaliyetleri ve teknik muayene ve analiz
- bilimsel araştırma ve geliştirme faaliyetleri
- reklamcılık ve piyasa araştırması
- diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler'den

oluşmaktadır. Bu sektör altında raporlama yapan işletme sayısı 116'dır.

ORANLARA LİŞKİN BİLGİLER

Raporda yer verilen oranlara ilişkin formüller aşağıda özetlenmektedir:

Cari Oran: Toplam Dönen Varlıklar / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Asit-Test Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar + Kısa Vadeli Ticari Alacaklar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Nakit Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Ticari Borç Ödeme Süresi (gün): 365 / Ticari Borç Devir Hızı

Alacakların Tahsilat Süresi: 365 / Alacak Devir Hızı

Aktif Karlılığı: Dönem Net Karı / Ortalama Toplam Varlıklar

Brüt Kar Marjı: Brüt Kar (Zarar) / Hasılat

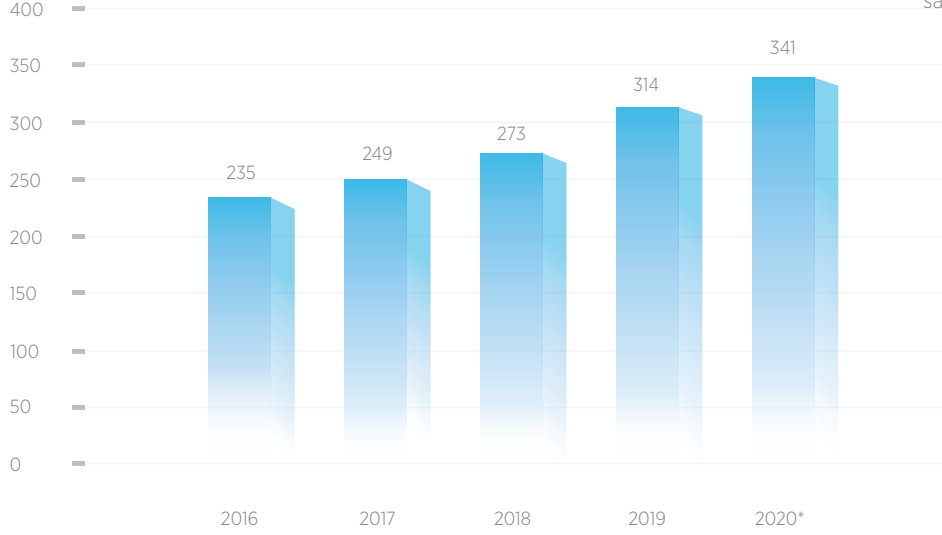
Finansman Giderlerini Karşılama Oranı: Finansman Öncesi Dönem Karı / Finansman Giderleri

Not: Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla (GSYH) verileri, TÜİK'in üretim yöntemine göre cari fiyatlarla yayımlanmış olduğu verilerdir.

YETKİLENDİRME ANALİZİ

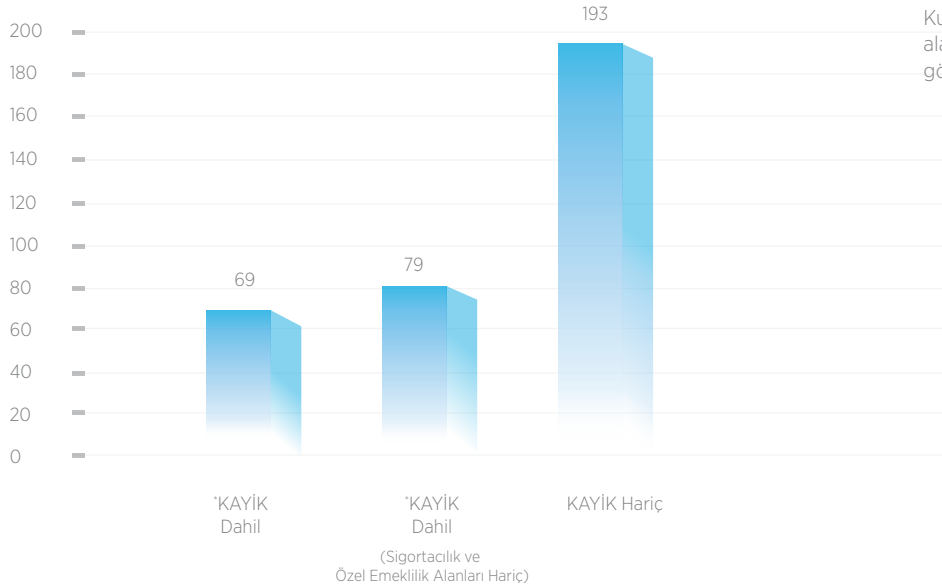
Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Sayısal Değişim)

* 2020 yılında toplam Bağımsız Denetim Kuruluşu sayısı bir önceki yıla göre %8,6 oranında artış göstermiştir.

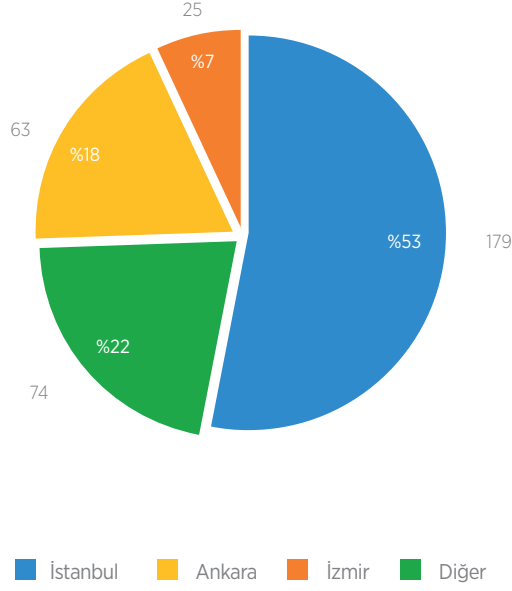
Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Yetki Alanları Bakımından)

* Kamu Yararını İlgilendiren Kuruluşlar

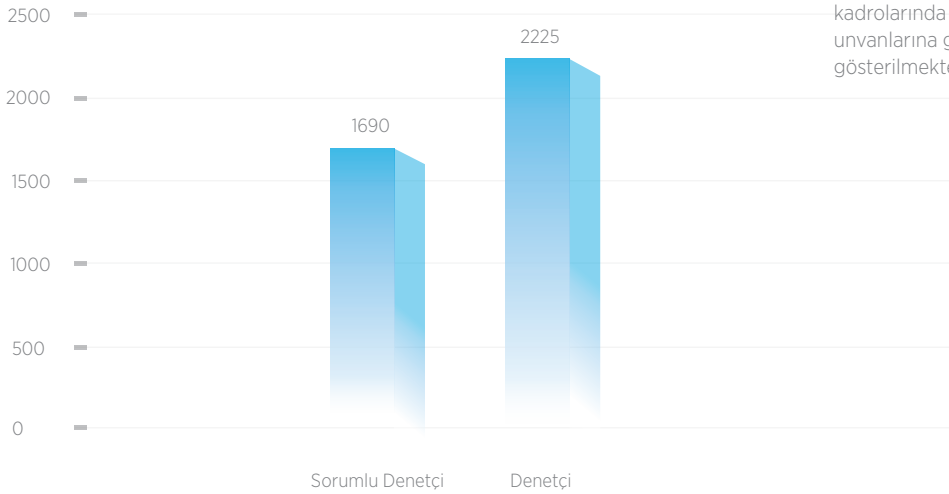
Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (İllere Göre Dağılım)

Bu grafikte 31.12.2020 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş ve sicilde kayıtlı bulunan Bağımsız Denetim Kuruluşlarının illere göre dağılımı gösterilmektedir.

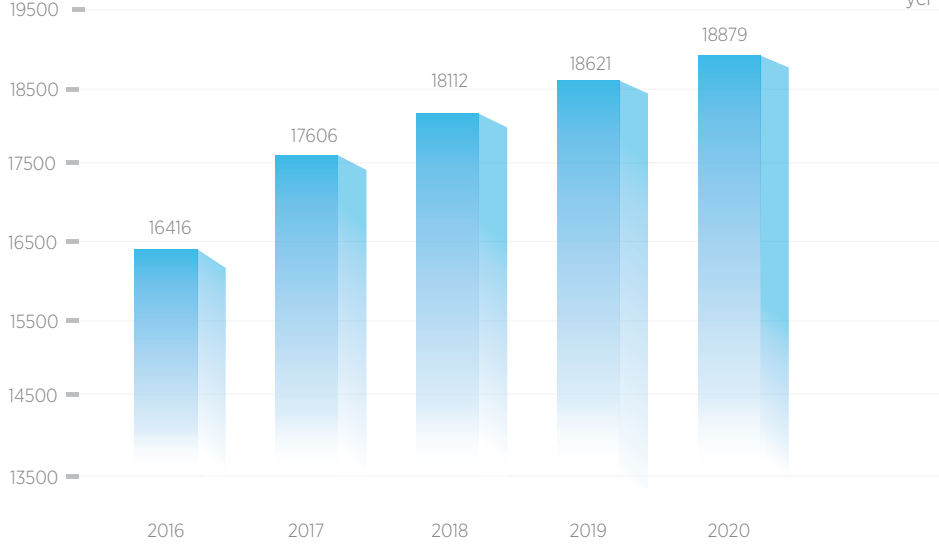
Bağımsız Denetim Kuruluşu Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından)

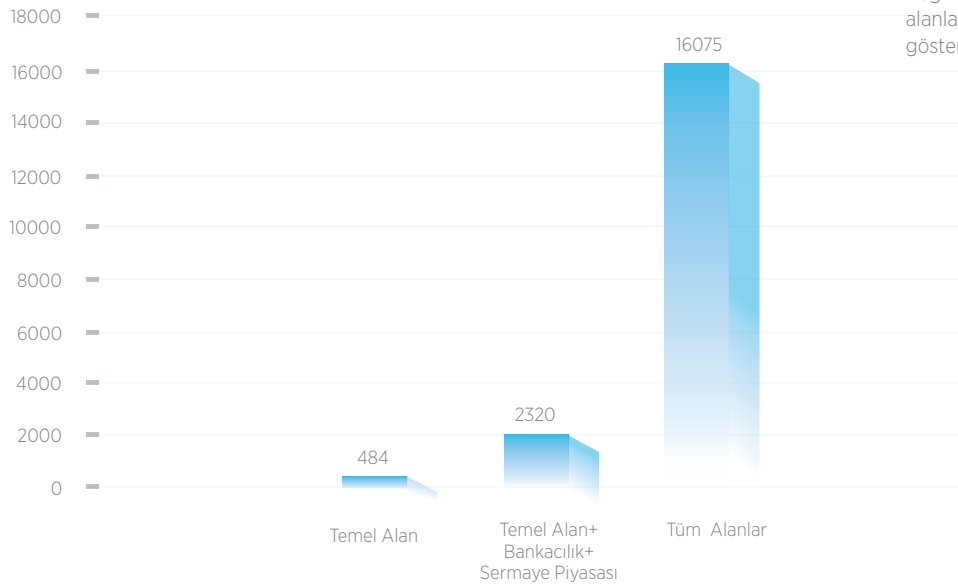
Bu grafikte 31.12.2020 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından yetkilendirilmiş ve sicilde kayıtlı bulunan Bağımsız Denetim Kuruluşlarının denetim kadrolarında yer alan kişilerin unvanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.

Bağımsız Denetçi Analizi (Sayısal Değişim)

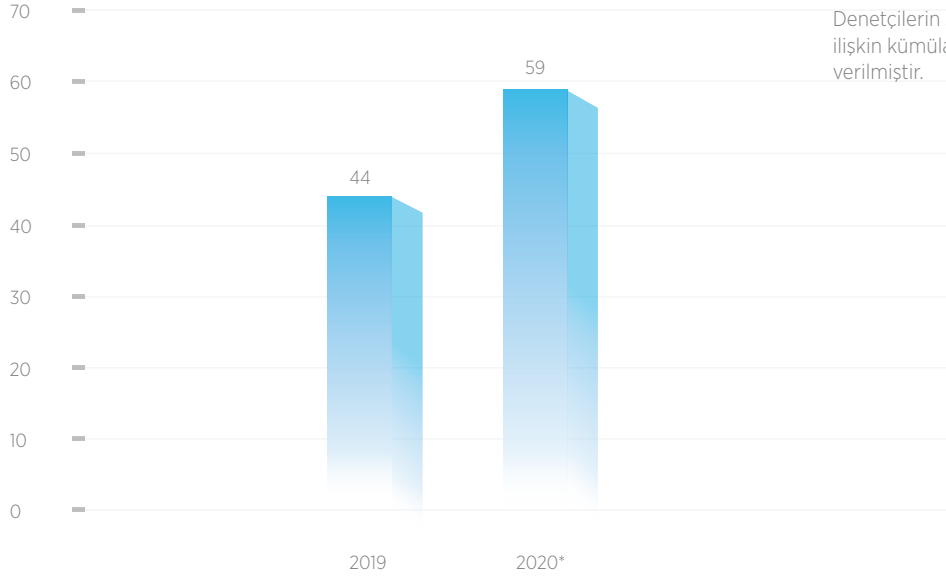

Bağımsız Denetçi Analizi (Yetki Alanları Bakımından)

Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Sayısal Değişim)

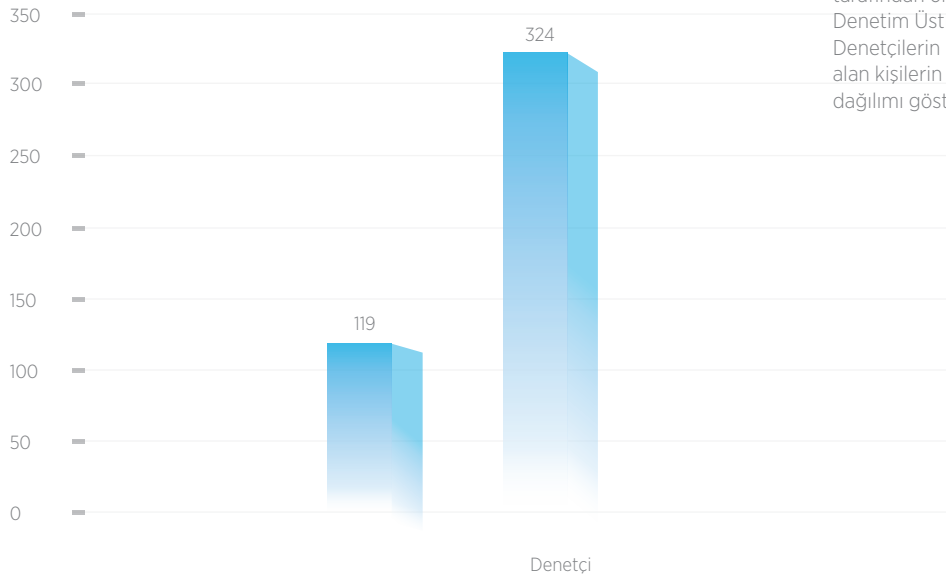

Bu grafikte yıllar itibarıyla Kurumumuz tarafından onay verilen Denetim Üstlenen Denetçilerin son 2 döneme ilişkin kümülatif sayılarına yer verilmiştir.

* 2020 yılında Denetim Üstlenen Denetçi sayısı bir önceki yıla göre %34 oranında artış göstermiştir.

Denetim Üstlenen Denetçi Analizi (Denetim Kadrosu Bakımından)

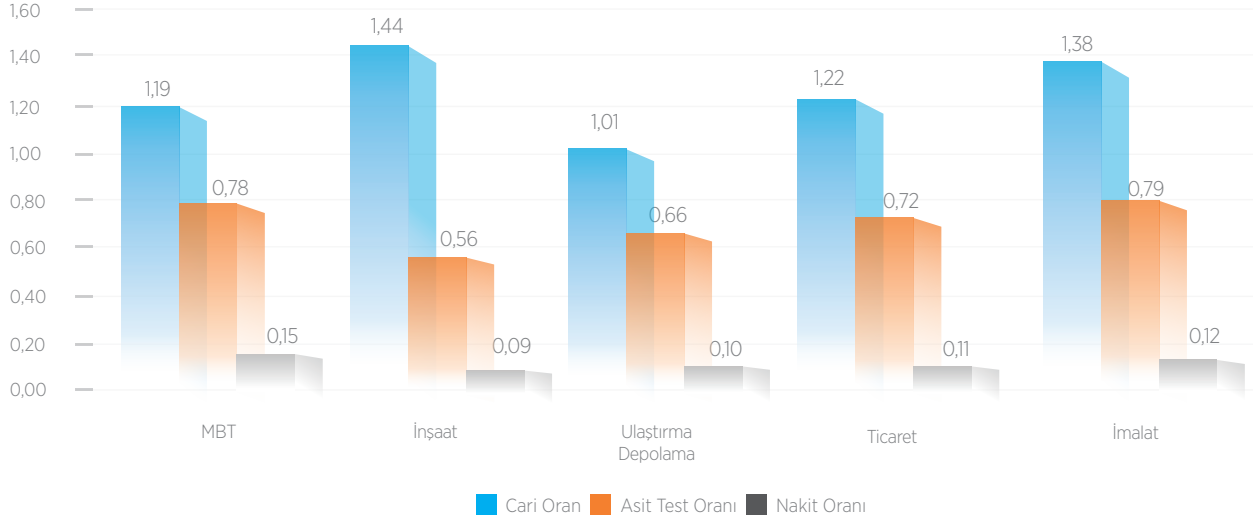
Bu grafikte 31.12.2020 tarihi itibarıyla Kurumumuz tarafından onay verilen Denetim Üstlenen Denetçilerin kadrolarında yer alan kişilerin unvanlarına göre dağılımı gösterilmektedir.

* 2020 yılında Denetim Üstlenen Denetçi sayısı bir önceki yıla göre %34 oranında artış göstermiştir.

LİKİDİTE ANALİZİ

Likidite Analizi

Bu grafikte sektörlere ait likidite oranlarına yer verilmiştir.

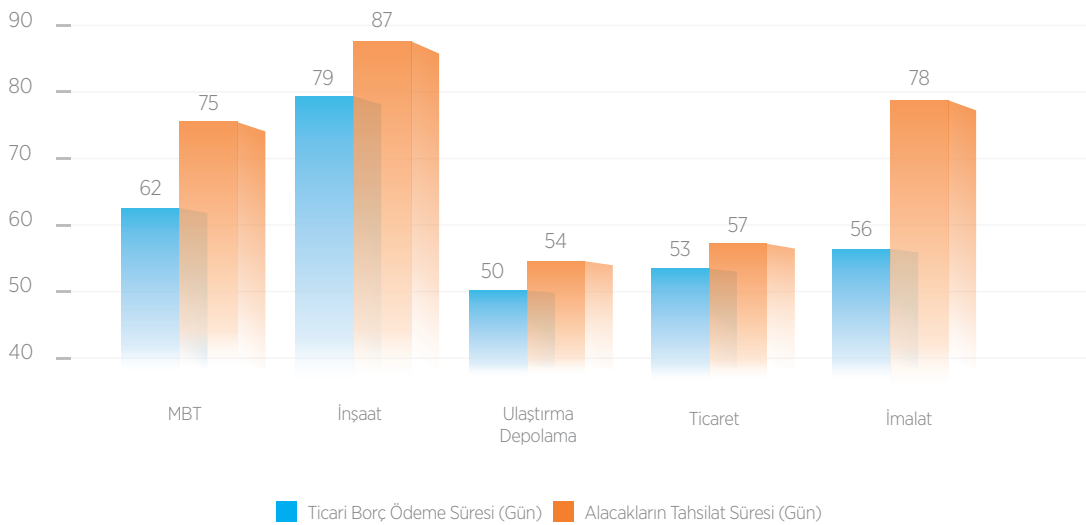
Cari Oran: Toplam Dönen Varlıklar / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Asit-Test Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar + Kısa Vadeli Ticari Alacaklar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Nakit Oranı: (Nakit ve Nakit Benzerleri + Kısa Vadeli Finansal Yatırımlar) / Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler

Borç Ödeme ve Alacak Tahsil Süreleri

Bu grafikte şirketlerin kaç günde bir borç ödedikleri ve kaç günde bir alacak tahsil ettikleri gösterilmektedir.

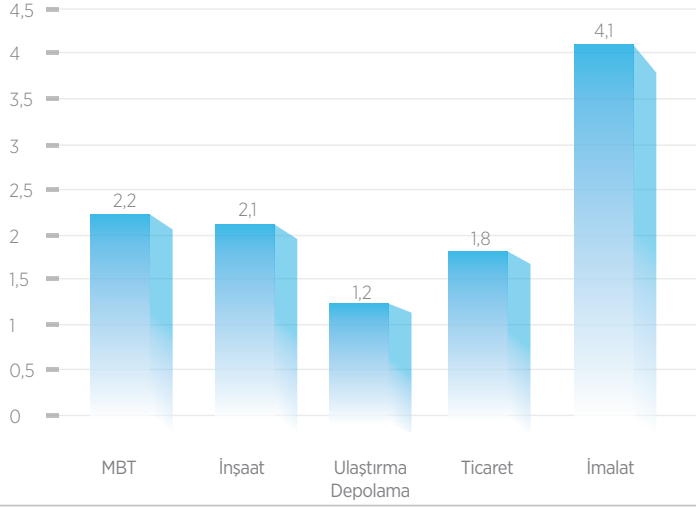
Ticari Borç Ödeme Süresi (gün): 365 / Ticari Borç Devir Hızı

Alacakların Tahsilat Süresi: 365 / Alacak Devir Hızı

KÂRLILIK ANALİZİ

Aktif Kârlılığı (%)

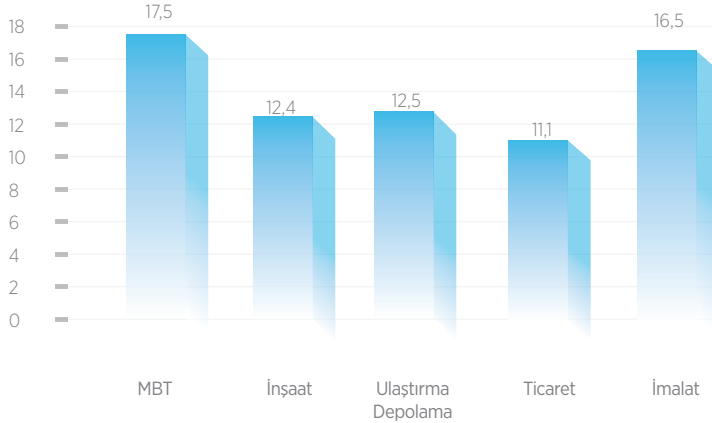

Bu grafikte şirketlerin aktiflerini, yüzde kaç oranında karlı bir şekilde kullandıkları gösterilmektedir.

Aktif Karlılığı: Dönem Net Karı / Ortalama Toplam Varlıklar

Brüt Kâr Marjı (%)

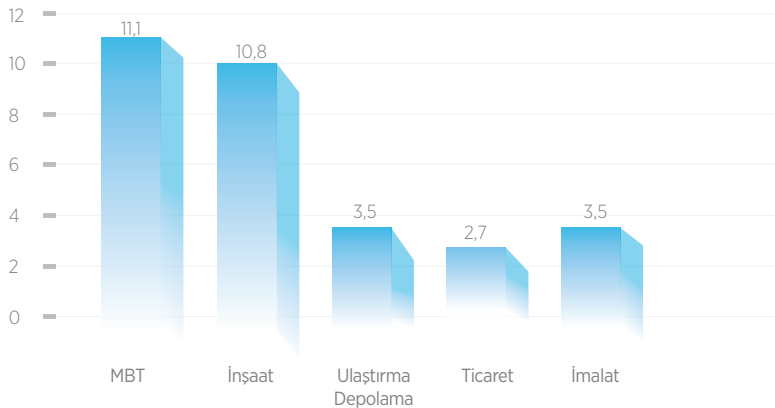

Ticaret sektöründe brüt kar marjı %11,1 seviyesinde iken, bu marj MBT sektöründe %17,5 seviyesindedir.

Brüt Kar Marjı: Brüt Kar (Zarar) / Hasılat

Finansman Giderleri / Hasılat (%)

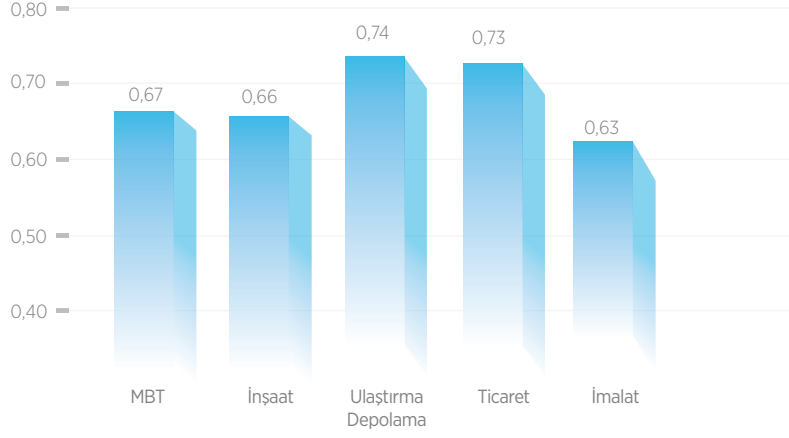

Bu grafikte şirketlerin hasılatlarının yüzde kaç oranında finansman giderine katlandıkları görülmektedir.

FINANSAL YAPI ANALİZİ

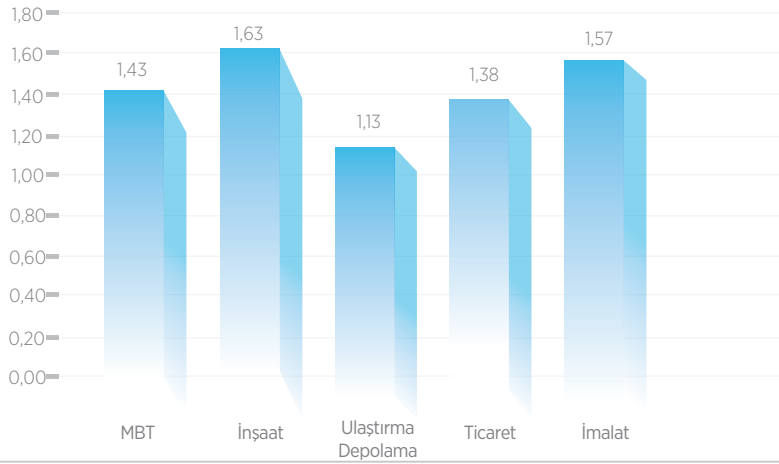
Toplam Yükümlülükler / Toplam Varlıklar Oranı

Bu grafikte şirketlerin yükümlülüklerinin varlıklarına olan oranına yer verilmiştir.

Finansman Giderlerini Karşılama Oranı

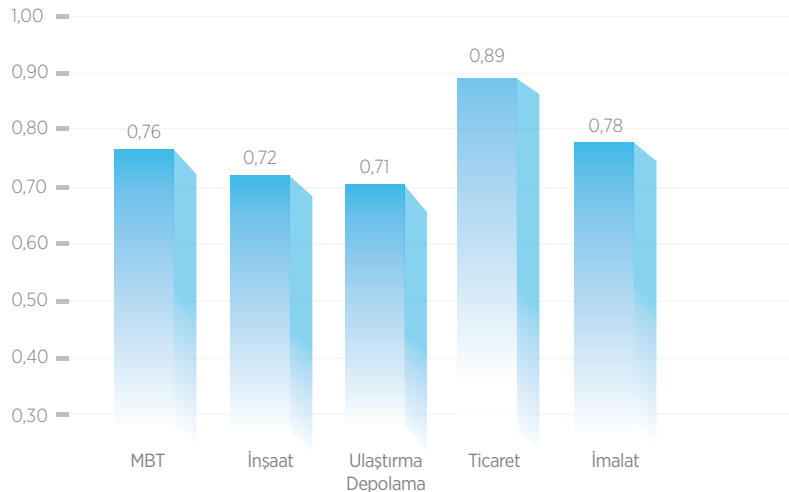

Bu grafikte şirketlerin finansman öncesi kar rakamının, finansman giderlerini karşılama gücü gösterilmektedir.

Finansman Giderlerini Karşılama Oranı:
Finansman Öncesi Dönem Karı / Finansman Giderleri

Kısa Vadeli Yükümlülükler / Toplam Yükümlülükler Oranı

Toplam yükümlülüklerin; ticaret sektöründe %89'unun, imalat sektöründe ise %78'inin kısa vadeli yükümlülüklerden oluştuğu görülmektedir.

SEÇİLMİŞ BİLANÇO BÜYÜKLÜKLERİ

Varlık Kalemleri

İmalat	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Nakit ve Nakit Benzerleri	6.132.460.871.079	21	17	4.844.550.719.135	19	15	27%
Maddi Duran Varlıklar	5.412.232.457.008	72	15	4.479.401.203.458	69	14	21%
Stoklar	4.192.792.673.630	14	11	4.093.965.628.113	16	13	2%

İnşaat	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Maddi Duran Varlıklar	132.841.496.994	43	22	119.141.910.160	43	23	11%
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	78.832.627.402	26	13	76.176.838.204	31	15	3%
Stoklar	53.172.641.293	18	9	49.145.997.402	20	9	8%

Ticaret	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	198.710.642.896	38	26	175.360.463.719	38	26	13%
Maddi Duran Varlıklar	173.504.011.023	68	22	128.177.137.549	63	19	35%
Stoklar	171.346.515.416	33	22	164.771.550.961	36	25	4%

Ulaştırma	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Maddi Duran Varlıklar	350.495.315.170	66	49	267.208.502.902	64	48	31%
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	60.357.325.489	33	8	48.611.719.488	35	9	24%
Nakit ve Nakit Benzerleri	51.727.276.765	29	7	38.076.644.064	27	7	36%

MBT	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Kısa Vadeli Peşin Ödenmiş Giderler	153.980.181.454	49	30	4.838.677.709	2	1	3082%
Maddi Duran Varlıklar	103.322.183.496	51	20	86.860.120.864	50	24	19%
Kısa Vadeli Ticari Alacaklar	69.969.323.272	22	13	110.296.801.394	57	30	-37%

Yükümlülük Kalemleri

İmalat	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	4.888.673.511.081	18	13	4.656.153.808.984	20	15	5%
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	2.424.922.522.227	9	7	2.418.981.963.084	10	8	0,2%
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	2.228.679.041.007	8	6	1.899.636.527.851	8	6	17%

İnşaat	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	122.162.286.542	69	20	115.736.045.170	70	22	6%
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	69.655.704.964	30	11	62.392.008.074	31	12	12%
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	63.094.450.997	27	10	56.075.620.308	28	11	13%

Ticaret	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	201.460.652.897	49	26	171.746.193.452	47	26	17%
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	148.362.466.512	36	19	141.371.380.690	39	21	5%
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	97.485.023.228	74	13	65.120.883.703	68	10	50%

Ulaştırma	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Uzun Vadeli Finansal Yükümlülükler	234.617.984.198	79	33	172.439.064.490	76	31	36%
Kısa Vadeli Finansal Yükümlülükler	75.844.635.546	39	11	58.829.239.949	42	11	29%
Kısa Vadeli Ticari Borçlar	55.729.572.197	29	8	45.311.716.746	33	8	23%

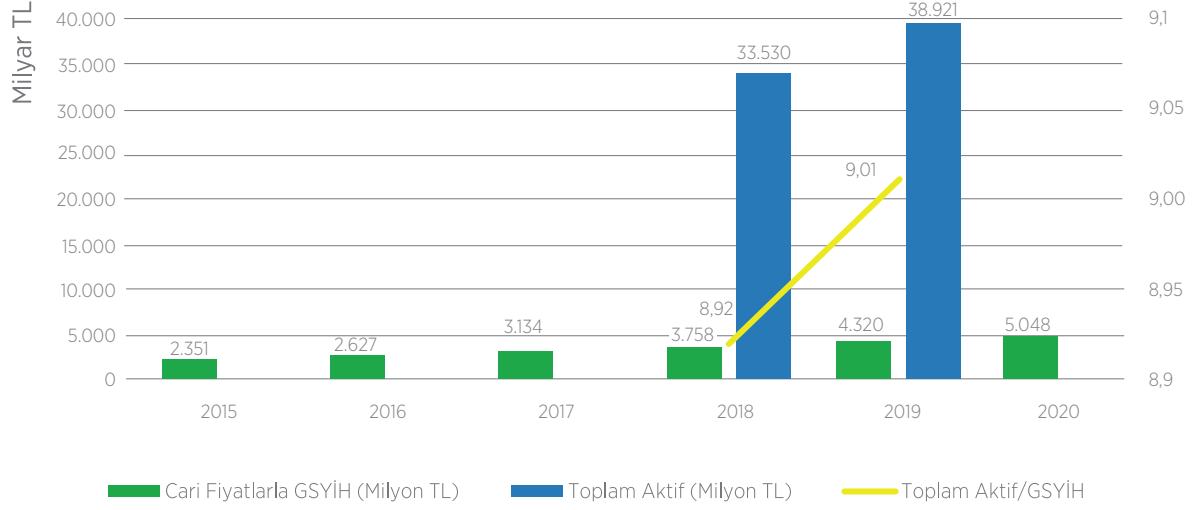
MBT	2019	2019 Grup %*	2019 Aktif %	2018	2018 Grup %	2018 Aktif %	% Değişim
Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler	150.707.806.129	49	29	1.697.977.572	1	0	8776%
UV Finansal Yükümlülükler	100.761.245.633	78	19	91.199.759.341	79	25	10%
KV Ticari Borçlar	63.538.152.065	21	12	102.309.722.653	55	28	-38%

* Finansal tablo kaleminin ait olduğu grup (dönen varlık, duran varlık, kısa vadeli yükümlülük ve uzun vadeli yükümlülük grubu) içerisindeki yüzdesel payı verilmektedir.

Söz konusu tablolarda varlık ve yükümlülük kalemleri başlıkları altında, sektör bazında aktif büyüklüğü içerisinde en yüksek orana sahip ilk üç varlık ve yükümlülük kalemlerine yer verilmiştir.

Aktif Büyüklüğü ve GSYİH

Analiz kapsamındaki mesleki bilimsel ve teknik faaliyet, imalat, ulaştırma ve depolama, ticaret ve inşaat sektörlerinde faaliyet gösteren bağımsız denetime tabi reel sektör işletmeleri 2018 döneminde, cari fiyatlarla hesaplanan 2018 dönemi yıllık GSYİH'nin 8,92 katı kadar, 2019 döneminde ise, yine cari fiyatlarla hesaplanan 2019 dönemi yıllık GSYİH'nin 9,01 katı kadar aktif büyüklüğe sahiptir.